

Vallatleva tempoga Coppélia

MIKE DIXON naudib Tallinnas Toomas Eduri juhtimisel tegutsevas Eesti Rahvusballetis Ronald Hyndi ladusat lavastust

Eelmisel suvel juhirolli astumisest saadik on Toomas Edur oma balletitrupile kindla näo ja identiteedi andmiseks tõhusat tööd teinud ning tehtud tööd kroonis 4. märtsil Eesti Rahvusballeti esimese ametliku etendusena lavale jõudnud ballett Coppélia. Trupil on nüüd senisest rohkem iseseisvust, oma rahastamisallikas ja uus logo. See on sündinud tänu Eduri ja Rahvusoper Estonia uue selgepilgulise peadirektori Aivar Mäe vahelisele usaldusele ning töötab balleti staatusele selles olulises Balti riigis head. Esietendusel viibis Eesti Vabariigi president ja kogu sündmust saatis ajalooühing, kuna siin esmakordselt 1922. aastal etendunud Coppélia oli kõige esimene Tallinna ooperimajas lavale toodud täispikk ballett. Iseseisva Eesti Rahvusballeti sünd nõudis suurepärasest esitust ja just seda sinne vaimustav trupp sel paljutöotaval õhtul ka pakkus.

Kui eesriie Ronald Hyndi lavastuse Coppélia alguseks tõuseb, näeb publik Kaliitsia linnaväljakut, mille keskosas seisab sibulakujuliste kuplitega kirik, ja kellakujulised viilkatused annavad selgelt märku Ida-Euroopa päritolust. Tegelikult võiksime olla ühes Tallinna nurgakeses, sedavõrd meenutab lavakujundus arhitektuuri poolest müüridega ümbritsetud vanalinna, kus sinne teater paikneb. Bruna Guidi de Bagno võluv lavakujundus ja kostüümid ei valminud spetsiaalselt Tallinna jaoks, aga on ka siin kindlasti omal kohal. Hyndi poolt Inglise Rahvusballetile loodud võrratu Coppélia lavaversioon on kõigile teistele mõõdupuuks, kuna see on lihtsalt parim – see selgitab ka tööka, miks see ballett on püsinud repertuaaris 25 aastat. Eestis etendunud lavastus on selle koreograafiline kaksik ja paistab samuti silma meeldejäävate klassikaliste sammude ja teatraalse selguse poolest. Seda lavaversiooni on Toomas Edur ja Age Oks muidugi palju kordi tantsinud ning lähem tutvus selle rõõmsa balletiga ärgitas Edurit valima selle oma esimeseks kingituseks siinsele publikule.

Noor muusikaline juht Mihhail Gerts dirigeerib balletti vallatleva kiirusega ning pigistab oma orkestrist välja ülipeened toonid ja täpse mängu. See on ilmselt kiireim Coppélia, mida ma kunagi kuulnud olen. Delibes'i kaasakiskuvatele tantsurütimidele antakse mahlakas vint ning eriti impulsiivse loomuga on tšaardaš, mis lisab muusikale nii kaalukust kui elevust. Friskat mängitakse pöörase kiirusega ja see vaimustab nii tantsijaid kui ka publikut. Balletirühm tantsib end selles stseenis päris hingetuks ning aplausi ajal tantsijad lausa ahmivad õhku, kuid nende silmis särab võidurõõm.

Eve Andre on sobib Swanilda rolli nagu valatult: väike tumedapäine subrett lööb komöödia briljantselt särama, eriti teises vaatuses, kus ta lisab Coppeliuse mõnitamisele nipsaka nüansi. Tehniline keerukus Andret ei hirmuta ja tema esitus on stiilne ja kõitev. Tema Franzist, kelle rolli tantsib Sergei Upkin, kiirgab rõõmsat energiat ning tema kahekordsetest pööretest ja mitmekordsetest piruettidest õhkub rõõmsat muretust. Heade füüsiliste proportsioonide ning avatud väljendusrikka näoga Upkin on hooliv partner. Vitali Nikolajev Coppeliuseks on tugev miim ja kuigi veel liiga noor, et mõjuda tudiseva mänguasjameistri rollis täiesti veenvalt, ei mängi ta ühtki stseeni üle ja on hea lavadistsipliiniga. Ta suudab juba praegu luua isikupäraseid ja ilmekaid nüansse ning on huvitav näha, milliseid aspekte ta selles rollis edaspidi arendab.

Trupp kui tervik toimib väga hästi ja balletitrupi koostöövaimu on tunda kogu etenduses, kuid viimases vaatuses andsid eeskätt tooni neli mõrsiat ja nende koreograafid: Eero Zilmer ja Aivar Mäe.

Kui eesriie Ronald Hyndi lavastuse Coppélia alguseks tõuseb, näeb publik Kaliitsia linnaväljakut, mille keskosas seisab sibulakujuliste kuplitega kirik, ja kellakujulised viilkatused annavad selgelt märku Ida-Euroopa päritolust. Tegelikult võiksime olla ühes Tallinna nurgakeses, sedavõrd meenutab lavakujundus arhitektuuri poolest müüridega ümbritsetud vanalinna, kus sinne teater paikneb. Bruna Guidi de Bagno võluv lavakujundus ja kostüümid ei valminud spetsiaalselt Tallinna jaoks, aga on ka siin kindlasti omal kohal. Hyndi poolt Inglise Rahvusballetile loodud võrratu Coppélia lavaversioon on kõigile teistele mõõdupuuks, kuna see on lihtsalt parim – see selgitab ka tõika, miks see ballett on püsinud repertuaaris 25 aastat. Eestis etendunud lavastus on selle koreograafiline kaksik ja paistab samuti silma meeldejäävate klassikaliste sammude ja teatraalse selguse poolest. Seda lavaversiooni on Toomas Edur ja Age Oks muidugi palju kordi tantsinud ning lähem tutvus selle rõõmsa balletiga ärgitas Edurit valima selle oma esimeseks kingituseks siinsele publikule.

Noor muusikaline juht Mihhail Gerts dirigeerib balletti vallatleva kiirusega ning pigistab oma orkestrist välja ülipeened toonid ja täpse mängu. See on ilmselt kiireim Coppélia, mida ma kunagi kuulnud olen. Delibes'i kaasakiskuvatele tantsurütmidele antakse mahlakas vint ning eriti impulsiivse loomuga on tšardaš, mis lisab muusikale nii kaalukust kui elevust. Friskat mängitakse pöörase kiirusega ja see vaimustab nii tantsijaid kui ka publikut. Balletirühm tantsib end selles stseenis päris hingetuks ning aplausi ajal tantsijad lausa ahmivad õhku, kuid nende silmis särab võidurõõm.

Eve Andre on sobib Swanilda rolli nagu valatult: väike tumedapäine subrett lööb komöödia briljantselt särama, eriti teises vaatuses, kus ta lisab Coppeliuse mõnitamisele nipsaka nüansi. Tehniline keerukus Andret ei hirmuta ja tema esitus on stiilne ja kõitev. Tema Franzist, kelle rolli tantsib Sergei Upkin, kiirgab rõõmsat energiat ning tema kahekordsetest pööretest ja mitmekordsetest piruettidest õhkub rõõmsat muretust. Heade füüsiliste proportsioonide ning avatud väljendusriikka näoga Upkin on hooliv partner. Vitali Nikolajev Coppeliuseks on tugev miim ja kuigi veel liiga noor, et mõjuda tudiseva mänguasjameistri rollis täiesti veenvalt, ei mängi ta ühtki stseeni üle ja on hea lavadistsipliiniga. Ta suudab juba praegu luua isikupäraseid ja ilmekaidsid nüansse ning on huvitav näha, milliseid aspekte ta selles rollis edaspidi arendab.

Trupp kui tervik toimib väga hästi ja balletitrupi koostöövaimu on tunda kogu etenduses, kuid viimases vaatuses andsid eeskätt tooni neli mõrsjat ja nende kavalereid: Egor Zdor, Aleksandr Kanapljov, Daniel Kirspuu ja Jonathan Hanks (inglane, kelle entusiasm laval ja iga sammust nähtuv lugupidamine koreograafia vastu on autasu väärt) olid Svetlana Danilovale, Heidi Koptile, Seili Loorits-Kämbrele ja Tiina Ojanenile võrdseteks partneriteks. Marika Muiste Koiduna ja Nanae Maruyama Palvena on võrratud ning mängivad suurepäraselt kokku. Sergei Fedossejev on bürgermeistrina aukartust äratav kuju, pikk ja väärikas, kes näib olevat oma väikese kogukonna parimate omaduste kehastus. Balleti lõputants oli nakatuslikult rõõmurohke hetk. Varem Tallinnas vaadatud etendustel olen märganud, et eestlased pole varmad aplodeerima ning heale esitusele seeläbi tunnustust jagama, aga Hyndi Coppélia puhul paistis toredate tallinlaste loomupärane vaoshoitus kaduvat ja lisaks tugevale aplausile, millest Upkin koos oma partneriga eesriide langedes selle ette tulles kiiduhüüete ja publiku katkematu rütmilise vene stiilis plaksutamise saatel (teenitult) viimase võttis, paistis kogu maja läbivat värske optimismipuhang. Oli au olla selle ajaloolise sündmuse tunnistajaks ning Eesti publiku poolt Ronald Hyndile osaks saanud see vastuvõtt oli kuhjaga teenitud.

• Delibes'i kaasakiskuvatele tantsurütmidele antakse mahlakas vint...